

Ålands omsorgsförbund k.f.

BUDGET 2016

Ekonomiplan 2016-2018

FST 27.10.2015
FFGE 12.11.2015

www.aof.ax

1. VERKSAMHETSIDÉ FÖR ÅLANDS OMSORGSFÖRBUND K. F.....	2
1.1. Grunden för verksamheten.....	2
1.2. Kommunalförbundets organ för beslutsfattande	2
1.3. Organisationen	2
1.4. Övergripande mål.....	3
1.5. Utveckling av behovet av specialomsorger.....	3
1.6. Omsorgsdirektörens budgetöversikt	3
1.8. Personal	6
2. EKONOMISK ÖVERSIKT	8
2.1. BUDGETERADE KOMMUNANDELAR.....	8
2.2. RESULTATRÄKNING	9
2.3. FINANSIERINGSDEL	10
2.4. INVESTERINGSDEL	11
3. DRIFTSDEL	12
3.1. FÖRVALTNING	13
3.1.1. Förbundsfullmäktige	13
3.1.2. Förbundsstyrelsen	13
3.1.3. Revision	13
3.1.4. Allmän- och ekonomiförvaltning	14
3.1.5. Fastighetsservice	14
3.1.6. Socialförvaltning / Omsorgsbyrå	15
3.1.6.1. Omsorgsbyråbesökspriser	16
3.1.7. Personal- och arbetarskyddsorgan.....	17
3.2. DAGLIG VERKSAMHET	18
3.3. FRITIDS- OCH SEMESTERVERKSAMHETEN	20
3.4. GRUPPBOENDE OCH KORTTIDSHEM	21
3.5. EFFEKTIVERAD VÅRD	23
3.6. INVIDBOENDE	24
3.7. LÄGENHETSBOENDE	25
3.8. SPECIALFRITIDSHEMSVERKSAMHET	26
3.9. FÖRMEDLADE TJÄNSTER.....	27
Bilaga 1. Förteckning över ordinarie personal.....	28
Bilaga 2. Särskilda landskapsandelen	29
Bilaga 3. Bruksdagarnas och –timmarnas kostnadsutveckling.....	30
Bilaga 4. Förklaring till de ökade antalet närvarotimmar inom daglig verksamhet.....	31
Bilaga 5. Förklaring till ökad personalvolym i förhållande till "junibrev" .	32

1. VERKSAMHETSIDÉ FÖR ÅLANDS OMSORGSFÖRBUND K. F.

1.1. Grunden för verksamheten

Specialomsorgen i landskapet Åland regleras av landskapslagen om tillämpningen av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (ÅFS 48/78). Enligt denna utgör Åland ett särskilt specialomsorgsdistrikt vilket förvaltas av kommunalförbundet, Ålands omsorgsförbund k.f., med samtliga åländska kommuner som medlemmar. Enligt det reviderade grundavtalet från 1.1.2013 har Ålands omsorgsförbund k. f. till uppgift att ordna lagstadgade specialomsorger om utvecklingsstörda för medlemskommunerna. Kommunalförbundet kan även ha hand om annan verksamhet innefattad i specialomsorgen genom särskilt avtal och särskild ekonomisk överenskommelse med deltagande kommuner. Sådan annan verksamhet som förbundet fortsättningsvis har hand om ännu år 2016 är specialfritidshemsservicen, som ges på barnomsorgslagens grunder. Därtill har under 2015, på enskild kommuns begäran tillkommit service för en ny persongrupp, med förvärvat handikapp.

1.2. Kommunalförbundets organ för beslutsfattande

- Förtroendemannaledningen

Förbundsfullmäktige, med en ledamot per kommun med en röst per varje påbörjat femhundratal invånare i kommunen vid årets början, var och en har personlig suppleant, mandatperioden följer kommunalvalsintervallen

Förbundsstyrelsen, har 5 – 7 medlemmar, vilka utses av fullmäktige, var och en har personlig suppleant

1.3. Organisationen

Av följande figur framgår den organisatoriska uppbyggnaden.
Sedan andra halva år 2014 reviderades ledningsstrukturen inom förbundet till en mera verksamhetsstyrd organisation, med fyra av styrelsen anställda avdelningschefer.

<i>Omsorgsdirektör</i> Verksamhetsansvarig Tjänstemannaanställningar utom avdelningschefer			
<i>Ekonomichef</i>	<i>Servicechef</i>	<i>Metod- och kvalitetschef</i>	<i>Personalchef</i>
Ekonomi, IT, och fastighetsservice	Ledargruppen och all platstilldelning	Innehållet i servicen vid samtliga enheter	Arbetsavtal tillsv. Företags- o friskv.

De individuella besluten om specialomsorger, såsom antagande av omsorgsprogram, fattas av den i specialomsorgslagen förutsatta ledargruppen för specialomsorger i vilken omsorgsdirektören är ordförande och servicechefen föredragande. Medlemmar är därtill en sakkunnig läkare från ÅHS och specialpedagogen. I och med den nya förvaltningsstadgan följer ledargruppen från 1.1.2013 samma mandatperiod som kommunalvalet på Åland.

1.4. Övergripande mål

Utgående från personliga ansökningar om service hos hemkommunerna, har kommunerna sökt den individuella specialomsorgen de godkänt för var och en att produceras via omsorgsförbundet. Verksamhetsformer som förbundet ger service är följande:

- omsorgsbyråservice; rådgivning, information, pedagogisk handledning och sociala utredningar
- daglig verksamhet
- boendeservice; gruppboende, invidboende och lägenhetsboende
- förmedlade tjänster
- effektiverad vård ges i enstaka ärenden, då motsvarande ärenden placerats på annan ort
- specialfritidshem (enl. barnomsorgslagen)
- korttidsboende
- fritids- och semesterverksamhet (inte lagstadgad enl. specialomsorgslagen)
- förmedlade tjänster, främst utanför Åland
- *service vid förvärvat handikapp*

1.5. Utveckling av behovet av specialomsorger

Enligt nordisk beräkningsgrund har 0,5–1 % av befolkningen funktionshindret utvecklingsstörning, vilket på Åland skulle innebära mellan 143-285 personer. Totalt är 145 personer beviljade service (0,53 % av befolkningen) inom Ålands omsorgsförbund.

1.6. Omsorgsdirektörens budgetöversikt

Omvärldsmässigt har omsorgsförbundet att räkna med att huvudmannskapet kan förändras och någon form av strukturförändring kan komma att påbörjas under planperioden. Samtidigt är det allt mera aktuellt med en revidering av handikappservicelagstiftningen, främst gäller det en samordning av handikappservicelagen och specialomsorgslagen, i syfte att trygga jämlik service. Detta aktuella lagförslag benämns *Lag om särskild service med anledning av funktionshinder*. Före det är det aktuellt med ett lagförslag till ändring av lagen om specialomsorger om utvecklingsstörda, så att 32 § 1 mom. om specialomsorger mot vederbörandes egen vilja, i lagen ändras så att det uppfyller kraven i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Därtill föreslås det att till lagen fogas bestämmelser om stärkt självbestämmanderätt och om villkor för begränsningsåtgärder inom specialomsorgen.

KOMMANDE FÖRÄNDRINGAR 2016

- Specialfritidshems- och korttidshemverksamheten får gemensamma lokaler 1.3.2016. Specialfritidshemsverksamheten kan inte i detta skede, av utrymmesskäl, övergå till bildningssektorn och träningsundervisningens huvudman, så som tidigare planerats.
- Samtidigt har underlaget för den fortsatta korttidshemsverksamheten minskat. Lokalmässigt kan då dessa verksamheter samverka i f.d. korttidshemmets och Lilla Svedgränds lokaler. Klienterna är till största delen de samma och därmed undviks att de enskilda personerna skall skjutas till två olika adresser och två olika, små, sårbara personalgrupper.
- Dagliga verksamhetens klientunderlag ökar och nya permanenta lokaler tillkommer 1.2.2016, då Galaxens tidigare lokaler, i renoverat skick, planeras bli basen för en Galleria inom dagliga verksamheten.
- Köptjänster för daglig verksamhet såsom lunchmat och klienttransporter övervägs att delvis ordnas i egen och kommunal regi under 2016.
- Vårdtyngdsmätning planeras som projekt i början av 2016, för att styra kommundebiteringen, i enlighet med en vedertagen nordisk modell. Det innebär bland annat att "effektiverad vård" och "invidboende" blir överflödiga som verksamhetsformer från år 2017. För uppdraget behövs en projektanställd socialarbetare fyra månader, kostnad ca 30 000 €, inklusive support.

1.7. Kända förändringar 2017 – 2018

- Samverkan med andra offentliga aktörer kan behöva intensifieras i någon form, såsom löneräkning, fastighetsskötsel m.fl.
- Seniorverksamhet inom omsorgsförbundet uppmärksammas allt mera att matchas med primärkommunernas planerade användning av eventuellt överutbud av platsvolym.

Tabell 1. Beviljade men ännu inte förverkligade boendeplatser

	2016	2017	2018	2019	2020
Finström	1				
Geta	2	2			
H:land			2		
Jomala	1				
Lemland		1			
M:hamn	5		1		1
Saltvik	1				
Sund		1			
Totalt	10	4	3		1

18

1.1.2016 finns en boendekö på totalt 18 personer fördelat över åren 2016-2020. Av dessa personer har flera, en eller upprepade gånger, tackat nej till erbjuden bostad, av flera olika anledningar. Flera av de personer som sedan tidigare stått i boendekö, med önskan om boendeplats fr.o.m. 2016, har tackat nej till boende under 2016 och skjutit fram önskan ett år eller två.

Utifrån dessa besked kommer inte alla boendeplatser att kunna tillsättas fr.o.m. 1.3.2016. I föreliggande budget har därför personalresursen räknats utifrån 26 844 boendedygn, och inte 28 128 som fallet vore vid full beläggning.

Det finns dock flera personer, som idag inte står i bostadskö, som troligtvis kommer att behöva bostad inom de närmaste åren.

Fr.o.m. 1.3.2016 kan förbundet erbjuda 84 fasta boendeplatser och 4 avlastningsplatser. (Jämförelsevis har Ålands centralsjukhus 75 bäddplatser.)

Tabell 2. Platsförändringar inom boendeverksamheten mellan år 2015 och 2018.

2015	Platser	2016	Platser	2017	Platser	2018	Platser
Bikupan	5,25 ¹⁾						
Blåbärsstigen	10	Blåbärsstigen	10	Blåbärsstigen	10	Blåbärsstigen	10
Havsgatan	1,98 ²⁾	Havsgatan	6	Havsgatan	6	Havsgatan	6
Lilla Svedgränd	2,5 ³⁾	Lilla Svedgränd	0,17 ⁶⁾				
Lotsgatan + Invidboende	10	Lotsgatan + Invidboende	10	Lotsgatan + Invidboende	10	Lotsgatan + Invidboende	10
		Köpmansgatan+ Invidboende	8	Köpmansgatan+ Invidboende	8	Köpmansgatan+ Invidboende	8
		Maskrosvägen+ Invidboende	8,3 ⁷⁾	Maskrosvägen+ Invidboende	10	Maskrosvägen+ Invidboende	10
Neptunigatan	4,5 ⁴⁾						
Servicegatan	5	Servicegatan	0,85 ⁸⁾				
Smedjegränd	5	Smedjegränd	5	Smedjegränd	5	Smedjegränd	5
Solkulla	4	Solkulla	4	Solkulla	4	Solkulla	4
Svedgränd	5	Svedgränd	5	Svedgränd	5	Svedgränd	5
Södragatan	3 ⁵⁾	Södragatan	12	Södragatan	12	Södragatan	12
Tistelgränd	5	Tistelgränd	5	Tistelgränd	5	Tistelgränd	5
Åkersvängen	13	Åkersvängen	13	Åkersvängen	13	Åkersvängen	13

Totalt 2015:

74,23

Totalt 2016:

87,32

Totalt 2017:

88

Totalt 2018:

88

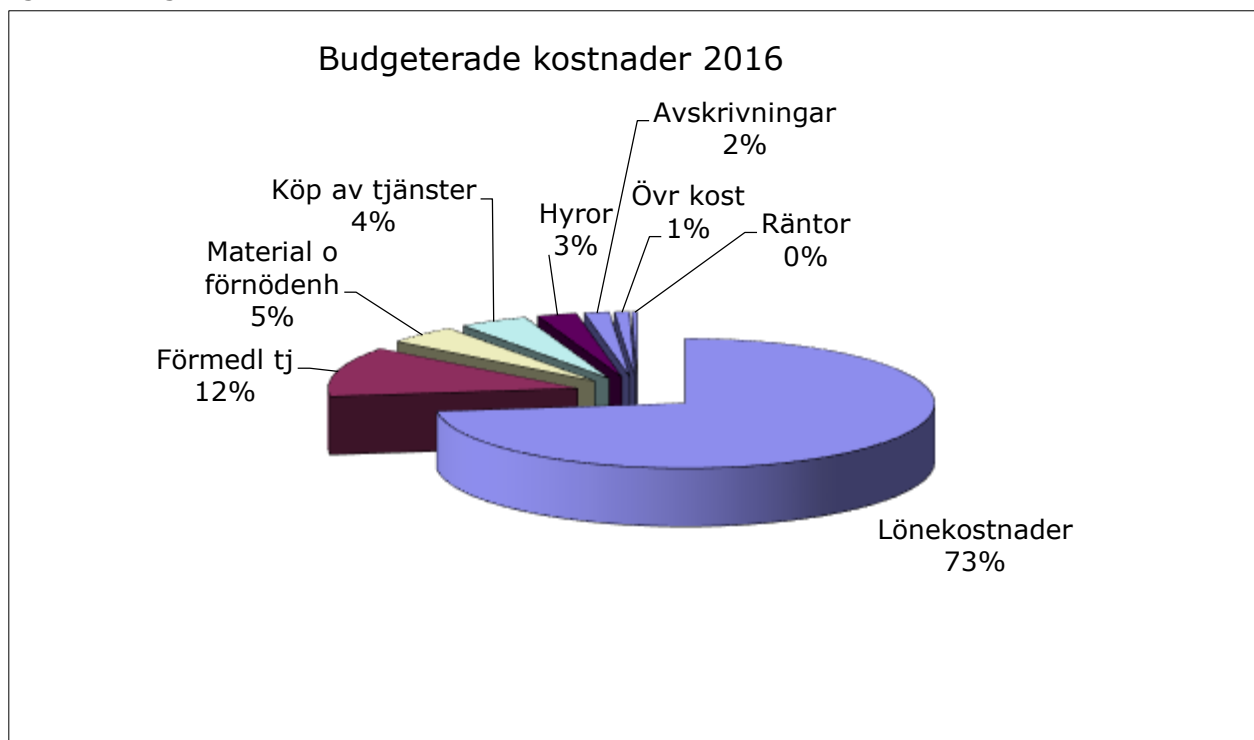
- 1) Bikupan med 7 platser stängde 30.9.2015. Utslaget på ett år, 5,25 platser (9 månader av 12)
- 2) Havsgatan med 6 platser öppnade 1.9.2015. Utslaget på ett år, 1,98 platser (4 månader av 12)
- 3) Lilla Svedgränd hade 3 platser fram till 1.10.2015, efter det bara en plats. Utslaget på ett år, 2,5 platser (9 månader av 12 med 3 platser, 3 månader av 12 med en plats)
- 4) Neptunigatan med 6 platser stängde 30.9.2015. Utslaget på ett år, 4,5 platser (9 månader av 12)
- 5) Södragatan med 13 platser öppnade 1.10.2015. Utslaget på ett år, 3 platser (3 månader av 12)
- 6) Lilla Svedgränd med en plats som upphör 29.2.2016. Utslaget på ett år, 0,17 platser (2 månader av 12)
- 7) Maskrosvägen med 10 platser öppnar 1.3.2016. Utslaget på ett år, 8,3 platser (10 månader av 12)
- 8) Servicegatan med 5 platser stänger 29.2.2016. Utslaget på ett år, 0,85 platser (2 månader av 12)

1.8. Personal

Omsorgsförbundets anställda omfattas av det Allmänna kommunala tjänstekollektivavtalet. Personalen är anställd i antingen tjänste- eller arbetsavtalsförhållande.

Specialomsorgsverksamhet är en mycket personalintensiv verksamhet, 73 % av den totala driftsbudgeten utgörs av personalkostnader.

Figur 1. Budgeterade kostnader 2016

År 2016 utökas antalet klientplatser och således ökar även personalstyrkan. Viktigt för en väl avvägd personalstyrka är att den kopplas till klienternas vårdbehov. Med början från 2016 förväntas en sådan vårdtyngdsmätning påbörjas.

År 2014 avslutades den fria sjukvården på allmänläkarnivå för de anställda inom ÅOF, varvid kostnaderna för företagshälsovården sjönk. Under 2014 ökade den långa sjukfrånvaron medan den korta minskade och ett samband med neddragningar inom företagshälsovården har ännu inte kunnat ses. Således kan antas att en lagstadgad företagshälsovård är tillräcklig för de anställda. Dock måste tendensen med ökande lång sjukfrånvaro ytterligare följas upp och utvärderas vidare.

För att minska sjukfrånvaron och öka personalens välbefinnande i arbetsmiljön tillämpar Ålands omsorgsförbund olika personalpolitiska instrument:

- **arbetshandledning** vilken är både klient - och personalinriktad. Syftet med handledning är att skapa en ökad medvetenhet och insikt hos de anställda om den egna yrkesrollen i förhållande till uppdraget – **omsorgen om våra klienter**
- **personalfortbildning** sker internt och externt, enligt utbildningsplanen. Fortbildning är kompetenshöjande och av stor vikt för att utveckla personalens attityd, motivation och skicklighet och främjar således skötseln av omsorgsförbundets uppgifter. Den utbildning personalen förordas att delta i ersätts till fullo i enlighet med gällande kollektivavtal. Personal kan också berättigas att delta i utbildningar och då få partiell ersättning för kostnaderna. Personal som deltar i utbildning skall efteråt redovisa förvärvad kunskap, så att utbildningsinsatsen alltid kommer organisationen till nytta

- i enlighet med statliga direktiv skall personalen ges möjlighet att genomföra **tre kurser per person på årsbasis**. Kurserna skall generera en höjd kompetens och kunskap hos personalen och därigenom vara klienterna till gagn. Personalens tid för fortbildning à 3 dagar motsvarar ca två årsverkens arbete
- en välmående personal har en högre resistens mot påfrestningar i arbetet, varför personalen erbjuds **friskvård** i form av kultur, massage eller träning. Friskvårdspengen är maximalt 100 €/år och anställd. För att vara berättigad till friskvårdsförmånerna förutsätts en anställning som är minst **50 % av heltid och varar längre än tre månader**
- förbundet eftersträvar att all personal har en uppdaterad utbildning inom **första hjälp**, vilken skall uppdateras var tredje år för att vara giltig. För att omfatta personalstyrkans behov behöver ca fyra kurstillfällen anordnas årligen
- verka för och uppmuntra till **arbetsrotation, alterneringsledighet och deltidarbete i den mån verksamheten på respektive enhet medger**. Vinsterna med en personal som klarar av och trivs med sitt arbete är flera och överstiger vida det arbete de praktiska arrangemangen kräver
- **personaldemokrati och medbestämmande** för personalen, samlat i personal- och samarbetsorganet (PAS), se närmare pt. 3.1.7.
- förbundet arbetar med ständiga förbättringar där **riktlinjer, handlingsplaner och policydokument** är några av de verktyg som löpande utarbetas, uppdateras och utvärderas
- förbundet uppdaterar och eftersträvar en **likvärdig lönesättning** för de anställda
- årsvisa regelbundna **medarbetarsamtal** genomförs för att i ett tidigt skede identifiera arbetstagarnas behov och resurser i arbetslivet
- då arbetstagarens sjukfrånvaro uppgått till fem dagar per tre månader eller efter 15 dagar per år genomförs ett samtal där arbetstagarens situation diskuteras på ett tidigt stadium för att minimera risken för lång sjukfrånvaro, detta benämns **"tidigt ingripande"**
- en **personalbarometer** utförs år 2015-2016 med syfte att identifiera personalens behov inom arbetslivet. Förväntningen är att de personalrelaterade områden vilka behöver omhändertas inom omsorgen belyses
- den nya **pensionsreformen** träder i kraft fr.o.m. år 2017 och innebär att pensionsålder höjs successivt med tre månader fram tills att den nedre åldersgränsen är 65 år. Den första åldersgruppen som uppnår denna ålder är födda år 1964. Inplanerat är att införa samtal inför pensionering med de personer som har rätt till ålderspension för att diskutera individuella behov hos arbetstagaren

2. EKONOMISK ÖVERSIKT

2.1. BUDGETERADE KOMMUNANDELAR

Kommunandelen som inkluderar driftsdel och finansieringsdel, omfattande lån och amorteringar uppgår till 10,8 milj. €. Den totala kommunandelen ökar med 12,6 % jämfört med 2015 års budget.

Tabell 3. Kommunvis fördelning av finansieringsdel och den totala kommunandelen

	FINANSIERINGSDEL		Förändring i %	TOTAL KOMMUNANDEL		Förändring i %
	2015	2016		2015	2016	
BRÄNDÖ	767	660	-14,0%	205 275	243 794	18,8%
ECKERÖ	3 428	1 983	-42,2%	603 569	652 351	8,1%
FINSTRÖM	5 243	3 586	-31,6%	785 668	851 796	8,4%
FÖGLÖ	210	735	250,1%	26 012	171 020	557,5%
GETA	1 053	1 025	-2,7%	323 130	278 444	-13,8%
HAMMARLAND	2 735	1 859	-32,0%	685 760	851 413	24,2%
JOMALA	5 150	3 852	-25,2%	951 923	1 077 569	13,2%
KUMLINGE	536	418	-21,9%	85 591	100 094	16,9%
KÖKAR	0	0		0	0	
LEMLAND	2 250	1 884	-16,3%	368 218	446 392	21,2%
LUMPARLAND	0	0	0,0%	91 393	95 857	4,9%
MARIEHAMN	29 488	20 345	-31,0%	4 524 068	4 935 409	9,1%
SALTVIK	2 686	2 084	-22,4%	413 738	506 672	22,5%
SOTTUNGA	0	0	0,0%	0	0	
SUND	1 570	514	-67,3%	352 322	334 587	-5,0%
VÅRDÖ	833	856	2,7%	215 919	302 334	40,0%
TOTALT	55 949	39 800	-28,9%	9 632 586	10 847 731	12,6%

2.2. RESULTATRÄKNING

Tabell 4. Resultaträkning budget 2016

	BOKSLUT 2014	BUDGET 2015	BUDGET 2016	För.-% 15-16
VERKSAMHETSINTÄKTER				
Avgiftsintäkter	299 840	276 100	260 000	-5,83
Försäljningsintäkter	45 562	5 850	6 700	14,53
Omsorgsbyrå		45 584	50 245	10,23
Hysesintäkter	263 032	286 000	222 000	-22,38
Ersättningar från landskapet	19 511			
Försäljningsintäkter kommunandelar	7 862 693	8 414 161	9 395 812	11,67
Försäljningsintäkter förmedlade tjänster	1 168 157	1 218 426	1 451 919	19,16
Övriga intäkter	13 217	9 460	9 900	4,65
	9 672 012	10 255 581	11 396 576	11,13
VERKSAMHETSKOSTNADER				
Lönekostnader	7 027 285	7 494 780	8 319 056	11,00
Material, förnödenheter och varor	452 799	478 630	523 520	9,38
Övriga kostnader	73 670	109 575	77 000	-29,73
Köp av tjänster	434 502	441 260	508 000	15,12
Köp av förmedlade tjänster	1 147 054	1 189 712	1 423 124	19,62
Hyror	336 089	328 384	290 056	-11,67
Understöd	0	220	220	0,00
Skatter	15 527		32 200	
	9 486 926	10 042 561	11 173 176	11,26
VERKSAMHETSBIDRAG	185 087	213 020	223 400	4,87
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER				
Ränteintäkter	2	0	0	
Räntekostnader	38 413	55 950	39 800	-28,87
Övriga finansieringskostnader	27	0	0	
	-38 439	-55 950	-39 800	
ÅRSBIDRAG	146 648	157 070	183 600	16,89
AVSKRIVNINGAR				
Avskrivningar enligt plan	152 611	163 070	189 600	16,27
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	-5 963	-6 000	-6 000	0,00
EXTRAORDINÄRA POSTER				
Extraordinär intäkt	160 883	0	0	
FÖRÄNDRING I AVSKRIVNINGSDIFFERENS				
Ökning av avskrivningsdifferens			-160 883	
Minskning av avskrivningsdifferens	5 963	6 000	6 000	0,00
FÖRÄNDRING I RESERVER				
Ökning av reserv	-160 883	0	0	
Minskning av reserv			160 883	
RÄKENSKAPSPER ÖVER-/UNDERSKOTT	0	0	0	

2.3. FINANSIERINGSDEL

Räntefördelningen är uträknad enligt användning som baserar sig på dagar. Dagverksamhetens timmar är omvandlade till dagar där en dag motsvaras av sex timmar.

Tabell 5. Budgeterad kommunandel för räntekostnader

	FÖRDELN ENLIGT ANVÄNDNING	BUDG.KOMMUNANDEL		
		2015	2016	ökn/minskn
BRANDÖ	797	767	660	-107
ECKERÖ	2 395	3 428	1 983	-1 445
FINSTRÖM	4 331	5 243	3 586	-1 657
FÖGLÖ	888	210	735	525
GETA	1 238	1 053	1 025	-28
HAMMARLAND	2 245	2 735	1 859	-876
JOMALA	4 652	5 150	3 852	-1 298
KUMLINGE	505	536	418	-118
KÖKAR	0	0	0	0
LEMLAND	2 275	2 250	1 884	-366
LUMPARLAND	0	0	0	0
MARIEHAMN	24 570	29 488	20 345	-9 143
SALTVIK	2 517	2 686	2 084	-602
SOTTUNGA	0	0	0	0
SUND	621	1 570	514	-1 056
VÄRDÖ	1 034	833	856	23
TOTALT	48 065	55 949	39 800	-16 149

Tabell 6. Räntekostnaderna baserar sig på följande lån

Lånegivare	Ursp lån	Upptaget	Lånesaldo per 31.08.2015	Ref ränta Marginal	Beräkn ränta	Ber räntekostn
Kommunernas pensionsförsäkring (Skolstigen+proj anslag)	557 000,00	23.05.2002	194 950,00	12 mån Euribor 0,13 %	0,30 %	600,00
Landskapslån (Tistelgränd)	446 000,00	13.02.2003	308 829,38	Kons pris index	1,10 %	3 400,00
Landskapslån (Åkersvängen)	446 000,00	13.02.2003	310 783,44	Kons pris index	1,00 %	3 200,00
Nordea (Åkersvängen)	1 350 000,00		1 136 250,00	3 mån Euribor 0,85 %	1,00 %	11 400,00
Landskapslån (Smedjegränd)	433 000,00	14.09.2004	343 088,48	Kons pris index	1,10 %	3 800,00
Landskapslån (Blåbärsstigen)	546 610,76	20.12.1991	287 096,72	Kons pris index	1,40 %	4 100,00
PAF lån (Maskrosvägen)	900 000,00	01.01.2016	0,00	Fast ränta	1,00 %	9 000,00
OKO - Andelsbanken (Enbackens renovering)	530 000,00	11.06.2003	317 600,00	12 mån Euribor 1,10 %	1,30 %	4 200,00
Övriga räntor						100,00
	5 208 610,76		2 898 598,02			39 800,00

2.4. INVESTERINGSDEL

2016

Anslaget omfattande utgifter om totalt 400 000 € har beräknats enligt följande:

- färdigställande av 10 nya boendeplatser vid Maskrosvägen i Godby, invid nuvarande gruppbostad 400 000 €.

2017

- ny bil för klienttransporter 50 000 €

2018

- inga investeringar inplanerade

3. DRIFTSDEL

Av tabellen nedan framgår kostnadsutvecklingen i förhållande volymökningarna för de olika verksamhetsformerna som ingår i omsorgsförbundets service. Kommunernas ökade efterfrågan på utökad specialomsorg gör att totalbudgeten stiger, medan de flesta enskilda å priserna är oförändrade eller till och med sjunker. Notera att i gruppboendevolymer ingår korttidshemmets volymer, eftersom den verksamheten har samma dygnspris som gruppboendet.

Sedan junibrevet sammanställdes har fyra nya elever tillkommit vid fritidshemmet och nya klienter till daglig verksamhet, detta medför att de verkliga volymerna för år 2016 och därmed totalkostnaderna för dessa serviceformer ökar.

Tabell 7. Nyckeltal

	Bokslut 2014	Budget 2015	Budget 2016	Jmf 15-16	Plan 17	Plan 18
3.2. Daglig verksamhet						
Kostnad	1 782 245	1 921 279	2 172 374	13,1 %	2 282 625,00	2 398 421,00
Volym	65 565	69 900	98 350	40,7 %	107 278,00	113 230,00
Enhetspris	27,18	27,49	22,09	-19,6 %	21,28	21,18
3.3. Fritidsverksamhet						
Kostnad	62 100	62 029	64 928	4,7 %	66 226	67 551
Volym	2 753	3 695	3 105	-16,0 %	3 000	3 000
Enhetspris	22,56	16,79	20,91	24,6 %	22,08	22,52
3.4. Gruppboende						
Kostnad	5 256 340	5 640 184	5 911 869	4,8 %	6 274 841	6 400 338
Volym	24 271	25 799	26 844	4,1 %	28 835	28 835
Enhetspris	216,57	218,62	220,23	0,7 %	217,61	221,96
3.5. Effektiverad vård						
Kostnad	125 163	219 724	394 588	79,6 %	402 479	410 529
Volym	832	1 185	2 136	80,3 %	2 136	2 136
Enhetspris	150,44	185,42	184,73	-0,4 %	188,43	192,20
3.6. Invidboende						
Kostnad	172 929	196 387	448 167	128,2 %	457 130	466 273
Volym	1 257	1 460	2 928	100,5 %	2 928	2 928
Enhetspris	137,57	134,51	153,06	13,8 %	156,12	159,25
3.7. Lägenhetsboende						
Kostnad	169 911	158 947	164 900	3,7 %	168 198	171 562
Volym	4 555	4 490	4 293	-4,4 %	4 300	4 300
Enhetspris	37,31	35,40	38,41	8,5 %	39,12	39,90
3.8. Specialfritidshem						
Kostnad	255 566	159 661	199 187	24,8 %	203 170	207 234
Volym	130,0	78	150	92,3 %	150	150
Enhetspris	1 965,90	2 046,94	1 327,91	-35,1 %	1 354,47	1 381,56
3.9. Förmedlade tjänster						
Kostnad	1 168 157	1 218 426	1 451 919	19,2 %	1 480 958,00	1 510 577,00
2.2. Räntor	38 439	55 950	39 800	-28,9 %	50 000	50 000
	9 030 851	9 632 587	10 847 731	12,6 %	11 385 627	11 682 485

3.1. FÖRVALTNING

Förvaltningen består av resultatenheterna förbundsfullmäktige, förbundsstyrelse, revision, allmän- och ekonomiförvaltning, fastighetservice, socialförvaltning/omsorgsbyrå, samt personal- och arbetarskyddsorgan. Dessa kostnader förutom omsorgsbyråbesöken, fördelas på de olika verksamhetsformerna vid kommundebiteringen. Fördelningen av förvaltningens kostnader baseras till hälften på antal personal och till hälften på nettokostnaderna på respektive verksamhetsform.

Tabell 8.

	Bokslut 2014	Budget 2015	Budget 2016	Jmf 15-16	Plan 17	Plan 18
<i>3.1.1. Fullmäktige</i>	3 831	3 750	4 350	16,0 %	4 437	4 526
<i>3.1.2. Styrelsen</i>	17 920	16 700	21 400	28,1 %	21 828	22 265
<i>3.1.3. Revision</i>	7 193	7 000	7 500	7,1 %	7 650	7 803
<i>3.1.4. Ekonomi</i>	400 959	545 571	547 104	0,3 %	558 046	569 207
<i>3.1.5. Fastighet</i>	557 945	583 398	638 440	9,4 %	651 209	664 233
<i>3.1.6. Socialförv.</i>	105 333	136 753	150 736	10,2 %	153 750	156 825
<i>3.1.7. Arbetarskydd</i>	4 198	3 900	4 100	5,1 %	4 182	4 266

3.1.1. Förbundsfullmäktige

Verksamhetsområde:

Fungerar som förbundets högsta beslutande organ och beräknas sammanträda två gånger under år 2016.

3.1.2. Förbundsstyrelsen

Verksamhetsområde:

Fungerar som förbundets högsta verkställande organ och beredande organ för fullmäktige, företräder kommunalförbundet och för förbundets talan om inte fullmäktige beslutar annat. Anslaget är beräknat för 11 sammanträden under år 2016 och omfattar även styrelsens representation i form av uppvaktningar vid personalens bemärkelsedagar, pensionering och en årlig personalfest.

3.1.3. Revision

Verksamhetsområde:

Utför granskning av förbundets förvaltning och ekonomi. Förbundsfullmäktige utser för varje mandatperiod tre revisorer, med personliga ersättare.

3.1.4. Allmän- och ekonomiförvaltning

Verksamhetsområde:

Allmän- och ekonomiförvaltning inom förbundet. Här ingår också personal- samt metod- och kvalitetschefens respektive områden.

Mål:

- utveckla och effektivera arbetet med hänsyn till förbundets antagna instruktioner och stadgar, samt bokföring och redovisning
- överväga samarbete gällande semestervikariat vid kansliet, alternativt sommarstängning fyra veckor

3.1.5. Fastighetservice

Förbundets fastighetsbestånd beräknas under år 2016 vara:

- **Svedgränd**, som inrymmer gruppboendet Svedgränd och Solkulla korttidshem i f.d. Enbacken. Byggnadsår 1984 och renoverat år 2003. Fr.o.m. februari 2016 kommer även specialfritidshemmet Galaxen att finnas i samma lokal som Solkulla.
- **Blåbärsstigen**, byggd 1992 av FAB omsorgen, renoverad 2005.
- **Hildas Hus** vid Navigationsskolegränd, daglig verksamhet, byggt år 2000, delvis renoverad fasad 2007.
- Fastigheten **Kyrkvägen 11** i Godby, med två dagliga verksamhetsenheter; Godby dagcenter och Lunden daglig verksamhet, huset inköpt av Godby Shipping år 2003.
- Boendet **Tistelgränd** i Godby, byggnadsår 2003.
- Boendet **Åkersvängen** del I i Kattby, byggnadsår 2003, del II byggd år 2011
- Boendet **Smedjegränd** i Bengtsböle, Lemland, byggnadsår 2005.
- Nya fastigheten på **Maskrosvägen** i Godby, beräknas vara inflyttningsklar 01.03.2016

Verksamhetsområde:

Ge service till omsorgsförbundets egna byggnader samt dessutom inventarieunderhåll vid 11 hyrda lokaler och områden. Därutöver ha ansvar för förbundets bilar. Fastighets servicen omfattar även förbundets lokalvård.

Mål:

- utveckla fastighetsförvaltningen, genom årlig uppdatering av de enhetsvisa fastighetsunderhållsplanerna
- vid behov sysselsätta enskilda omsorgstagare i arbetet inom fastighets servicen

3.1.6. Socialförvaltning/*Omsorgsbyrå*

Verksamhetsområde:

Servicechefen ansvarar för ledningen och samordningen av verksamheten. Till verksamhetsområdet hör rådgivning, information, sociala utredningar, externa statistiska rapporter, familjearbete, platstilldelning för klienter och sekreterarskapet för ledargruppens möten samt koordineringen av det elektroniska journalsystemet.

Förändringar:

- Specialpedagogen arbetar inte heltid under hela år 2016

Mål:

- utveckla familjearbetet i samarbete med specialpedagog, köptjänstpsykolog, korttidshemmet och metod- och kvalitetschefen samt externa samarbetsparter
- utveckla samarbetet med primärkommunernas socialarbetare
- utveckla samarbetet med skolor och läroanstalter för elever med omsorgsbehov i och utanför landskapet
- ansvara för att serviceplaner för personer med utvecklingsstörning uppgörs och uppföljs

Specialpedagogiska mål i arbetet är:

- minska handikappet genom olika former av begåvningsstöd
- öka förmågan till kommunikation med hjälp och stöd av alternativa sätt att kommunicera

3.1.6.1. Omsorgsbyråbesökspriser

Priset för ett besök på omsorgsbyrån beräknas kosta 148,22 år 2016. I budgeten för år 2015 beräknas kostnaden per besök till 129,04.

Tabell 9. Budgeterad kommunandel för omsorgsbyrån

	BUDG.KOMMUNANDEL			ANTAL BESÖK		
	2015	2016	ökn/minskn	2015	2016	ökn/minskn
BRÄNDÖ	387	1 186	799	3	8	5
ECKERÖ	1 549	2 075	526	12	14	2
FINSTRÖM	1 936	1 482	-454	15	10	-5
FÖGLÖ	516	1 779	1 262	4	12	8
GETA	645	889	244	5	6	1
HAMMARLAND	1 936	1 779	-157	15	12	-3
JOMALA	2 581	1 038	-1 543	20	7	-13
KUMLINGE	387	148	-239	3	1	-2
LEMLAND	774	889	115	6	6	0
LUMPARLAND	258	148	-110	2	1	-1
MARIEHAMN	37 423	34 534	-2 889	290	233	-57
SALTVIK	1 290	3 261	1 970	10	22	12
SUND	1 290	741	-549	10	5	-5
VÄRDÖ	1 290	296	-994	10	2	-8
TOTALT	52 263	50 245	-2 018	405	339	-66

3.1.7. Personal- och arbetarskyddsorgan

Verksamhetsområde:

Ett samarbetsorgan för arbetarskydds- och personalfrågor (PAS) utses genom val av arbetstagare och tjänstemän. Mandatperiod 2014 – 2017.
Samarbetsorganet sammanträder 8-10 gånger under året.

Personalchefen är Ålands omsorgsförbunds arbetarskyddschef. I anslaget ingår arbetarskyddsfullmäktige- och förtroendemanna- samt mötesarvoden från samarbetsorganets möten för de som deltar på egen tid.

Mål:

- utveckla samarbetet mellan arbetstagare/tjänsteinnehavare och arbetsgivare
- arbetarskyddsfrågor, speciellt den förebyggande verksamheten prioriteras
- arbetarskyddets arbetsriskvärderingar görs återkommande vid förbundets alla enheter
- mångfald av friskvårdstjänster utvecklas, så att möjligast många är delaktiga
- förbundets styrdokument såsom jämställdhetsplan, personalpolitiskt program, hot- och våldsplan samt budget och ekonomiplan tas alltid PAS för utlåtande då de utarbetas och revideras.

3.2. DAGLIG VERKSAMHET

Verksamhetsområde:

Föreståndarna ansvarar för det dagliga arbetet och innehållet i de olika verksamhetsformerna samt handhar klientärenden vid respektive enhet.

Dagliga verksamheten indelas i följande verksamhetsformer:

- **Butik Unik:** Verksamheten finns på Hamngatan i Mariehamn. Verksamhetens inriktning är försäljning av egen tillverkade hantverk samt att utföra olika legoarbeten till åländska företag
- **Godby dagcenter:** Verksamheten vid Godby dagcenter är specialanpassad för personer med autism.
- **Hildas Hus:** Verksamheten finns vid Navigationsskolegränd i Mariehamn och verksamheten är specialanpassad för gruppen personer med flerfunktionshinder
- **Integrerat arbete:** Verksamheten sker på vanliga arbetsplatser i samhället.
- **Kattby:** Daglig verksamhet i hemmet vid Åkersvängens gruppboende
- **Kometen:** Verksamheten finns på Askuddsvägen i Mariehamn. Verksamhetens inriktning är tillverkning av hantverk i tyg/trä samt att utföra olika legoarbeten till åländska företag.
- **Lunden i Godby:** Verksamheten är specialanpassad för personer med psykiska tilläggshandikapp.
- **Nova:** Nova finns på Servicegatan i Mariehamn. Arbetsuppgifterna anpassas utgående från personernas intressen och förmåga.
- **Utegruppen:** håller till på Strandgatan t o m 31.1.2016, då den också upphör i sin nuvarande form. Verksamheten består av en köksgrupp, en utegrupp och en speciallösning för klient i väntan på studieplats.
- **Gallerian:** verksamheten på Askuddsvägen, som beräknas starta i februari 2016, kommer att bestå av textilhantverk, trähantverk, cykelverkstad, köksgrupp och samlingslokal för utegruppen.

- Förändringar
 - a) Det sker en förändring i debitering av närvaro på daglig verksamhet, från timdebitering till hel- eller halvdag. Samtliga klienter som har både grupp- eller individboendeservice och daglig verksamhet från förbundet kommer att debiteras 5 heldagar per vecka. För vidare information, se bilaga 4.
 - b) Från och med juni 2016 kommer klientvolymen inom daglig verksamhet sannolikt att växa med 10-12 klienter.
 - c) Från februari upphör **Utegruppen** i sina nuvarande lokaler och kommer då istället vara en del av **Gallerian** för daglig verksamhet som då startar i Galaxens gamla lokaler.
 - d) Upplägget för klienttransporter till och från daglig verksamhet behöver förändras under 2016, där förbundet bör sträva efter en lika hög eller högre kvalitet till en lägre kostnad.

Tabell 10. Budgeterad kommunandel för daglig verksamhet

	BUDG.KOMMUNANDEL			TIMMAR		
	2015	2016	ökn/minskn	2015	2016	ökn/minskn
BRÄNDÖ	32 983	32 867	-116	1 200	1 488	288
ECKERÖ	125 062	98 602	-26 460	4 550	4 464	-86
FINSTRÖM	172 778	167 694	-5 084	6 286	7 592	1 306
FÖGLÖ	21 989	17 671	-4 318	800	800	0
GETA	36 282	32 867	-3 414	1 320	1 488	168
HAMMARLAND	57 721	85 614	27 893	2 100	3 876	1 776
JOMALA	157 495	211 870	54 375	5 730	9 592	3 862
KUMLINGE	3 078	16 699	13 620	112	756	644
KÖKAR	0	0	0	0	0	0
LEMLAND	67 946	98 602	30 656	2 472	4 464	1 992
LUMPARLAND	0	0	0	0	0	0
MARIEHAMN	1 089 549	1 259 425	169 875	39 640	57 018	17 378
SALTVIK	70 914	97 276	26 362	2 580	4 404	1 824
SOTTUNGA	0	0	0	0	0	0
SUND	52 498	20 321	-32 177	1 910	920	-990
VÄRDÖ	32 983	32 867	-116	1 200	1 488	288
TOTALT	1 921 279	2 172 374	251 095	69 900	98 350	28 450

3.3. FRITIDS- OCH SEMESTERVERKSAMHETEN

Verksamhetsområde:

- denna enda för kommunerna frivilliga verksamhet erbjuder fritids- och semesteraktiviteter till vuxna klienter
- fritids- och semesterhandledaren är ansvarig för verksamheten
- klienternas egen förening PVS (På Vårt Sätt) får stöd i verksamheten av fritidsledaren.

Tabell 11. Budgeterad kommunandel för fritid och semester

	BUDG.KOMMUNANDEL			TIMMAR		
	2015	2016	ökn/minskn	2015	2016	ökn/minskn
BRÄNDÖ	336	0	-336	20	0	-20
ECKERÖ	5 036	4 600	-436	300	220	-80
FINSTRÖM	5 456	5 646	190	325	270	-55
FÖGLÖ	839	941	102	50	45	-5
GETA	1 259	1 464	205	75	70	-5
HAMMARLAND	3 693	3 346	-347	220	160	-60
JOMALA	6 631	8 155	1 524	395	390	-5
KUMLINGE	588	836	249	35	40	5
KÖKAR	0	0	0	0	0	0
LEMLAND	839	836	-3	50	40	-10
LUMPARLAND	0	0	0	0	0	0
MARIEHAMN	32 903	35 862	2 959	1 960	1 715	-245
SALTVIK	839	1 568	729	50	75	25
SOTTUNGA	0	0	0	0	0	0
SUND	3 190	1 359	-1 830	190	65	-125
VÄRDÖ	420	314	-106	25	15	-10
TOTALT	62 029	64 928	2 899	3 695	3 105	-590

3.4. GRUPPBOENDE OCH KORTTIDSHEM

I samband med att lagar och samhällets syn på specialomsorgens uppdrag förändras arbetar förbundet ständigt med att utveckla sin boendeservice. I och med att Maskrosvägen i Godby öppnar har det skett en stor volymökning, samtidigt som boendeplatserna blir mer fullständiga med egna kök och badrum. I samband med att det sker en stor volymökning, ökar naturligtvis också kostnaden för flera av de enskilda kommunerna. Dygnspriset för en boendeplats kommer dock att ligga på ungefär samma nivå som tidigare. I junibrevet såg det ut som att det till och med skulle kunna röra sig om en sänkning av dygnspriset, vilket inte blev fallet. Dels går det alltid åt extra fler personaltimmar i samband med så stora omflyttningar som sker mellan september 2015 och mars 2016, dels bör man räkna en något högre personaltäthet under den första tiden på ett nytt boende. Dessutom är det så att i arbetet med att klienter ska ha en större självständighet och ett ökat medbestämmande, går det till en början åt mer personal än inom en mer institutionsliknande verksamhet. För vidare information, se bilaga 5.

Verksamhetsområde:

Föreståndarna ansvarar för det dagliga arbetet och innehållet i de olika verksamhetsformerna samt handhar klientärenden vid respektive enhet.

Boendeservicen består 2016 av följande verksamhetsenheter:

- **Blåbärsstigen**, med 10 gruppboendeplatser i egen fastighet, varav 6 för flerfunktionshindrade personer i markplan och 4 platser för rörligare i våning II.
- **Havsgatan** med 6 gruppboendeplatser, där de boende hyr direkt av extern hyresvärd.
- **Lilla Svedgränd** som inrymmer Solkulla korttidshem, har en gruppboendeplats t o m 29.2.2016, vilken därefter kommer att användas som träningslägenhet. Egen fastighet.
- **Lotsgatan** med 6 gruppboendeplatser, där de boende hyr direkt av extern hyresvärd
- **Köpmansgatan** med 4 gruppboendeplatser, startar den 1.1.2016, då också **Servicegatan** upphör. De boende hyr direkt av extern hyresvärd.
- **Maskrosvägen** med 10 gruppboendeplatser, startar sin verksamhet 1.3.2016, i egen fastighet.
- **Smedjegränd** med 5 gruppboendeplatser, i egen fastighet.
- **Svedgränd** med 5 gruppboendeplatser, i eget hus med inriktning psykiatri, i egen fastighet.
- **Södragatan**, med totalt 12 gruppboendeplatser i två våningsplan med hiss, varav en dubblett för två personer som önskar bo tillsammans, där de boende hyr direkt av extern hyresvärd.
- **Tistelgränd** med 5 gruppboendeplatser, i egen fastighet med inriktning autism.
- **Åkersvängen** med 13 gruppboendeplatser i egen fastighet med inriktning på seniorer.
- **Solkulla korttidshem**, med 4 avlastningsplatser turvis för ca 13 personer, främst barn och ungdomar. Verksamheten finns på nuvarande Lilla Svedgränd.

Förändringar:

- **Havsgatan** med 6 gruppboendeplatser öppnade 1.9.2015, med första hela kalenderåret 2016.
- **Södragatan** tillkommer med direkta hyreskontrakt till klienterna från 1.10.2015 i Mariehamn, med totalt 12 platser, där första hela kalenderåret 2016. Samtidigt stänger **Neptunigatan** och **Bikupan**. Det ger under hösten 2015 en nettoökning på antalet platser på 5 st.
- I januari 2016 öppnas **Köpmansgatan** med sammanlagt 8 boendeplatser (gruppboende och individboende). I mars öppnas **Maskrosvägen** i Godby, med 10 boendeplatser (gruppboende och individboende). **Servicegatan** stänger 29.2.2016. Detta ger under 2016 en nettoökning av antalet platser på 13 st.
- **Solkulla** finns i Lilla Svedgränds lokaler.

Tabell 12. Budgeterad kommunandel för gruppboende och korttidsboende

	BUDG.KOMMUNANDEL			DYGN		
	2015	2016	ökn/minskn	2015	2016	ökn/minskn
BRÄNDÖ	79 796	80 604	808	365	366	1
ECKERÖ	378 650	355 452	-23 198	1 732	1 614	-118
FINSTRÖM	558 356	618 407	60 051	2 554	2 808	254
FÖGLÖ	0	80 604	80 604	0	366	366
GETA	99 909	147 995	48 085	457	672	215
HAMMARLAND	278 741	265 598	-13 143	1 275	1 206	-69
JOMALA	611 044	658 049	47 005	2 795	2 988	193
KUMLINGE	79 796	80 604	808	365	366	1
KÖKAR	0	0	0	0	0	0
LEMLAND	272 619	295 329	22 710	1 247	1 341	94
LUMPARLAND	0	0	0	0	0	0
MARIEHAMN	2 771 886	2 766 977	-4 909	12 679	12 564	-115
SALTVIK	339 299	389 808	50 509	1 552	1 770	218
SOTTUNGA	0	0	0	0	0	0
SUND	79 796	0	-79 796	365	0	-365
VÄRDÖ	90 290	172 441	82 150	413	783	370
TOTALT	5 640 184	5 911 869	271 685	25 799	26 844	1 045

3.5. EFFEKTIVERAD VÅRD

För att kunna erbjuda specialomsorgsservice på Åland istället för genom förmedlad tjänst på annan ort, finns möjligheten till effektiviserad vård. Det kan röra sig om klienter med särskilt utmanande beteenden eller som behöver extra mycket vård. Förutsättningen för att detta skall fungera är att dessa personer erhåller en individuell tilläggspersonal. Den förstärkta personalresursen betalas separat av kommunerna för den personliga tilläggsinsatsen. Totalt omfattar detta arrangemang sju klienter och föreslås finnas kvar ännu under 2016, tills en vårdtyngdsmätning genomförts inför kommundebiteringarna till år 2017. Berörda klienter kommer alltså fortsättningsvis att erhålla service från omsorgsförbundet, dock behövs inte verksamhetsformen "effektiverad vård" efter genomförd vårdtyngdsmätning.

Tabell 13. Budgeterad kommunandel för effektiviserad vård

	BUDG.KOMMUNANDEL			DYGN		
	2015	2016	ökn/minskn	2015	2016	ökn/minskn
BRÄNDÖ	0	33 806	33 806	0	183	183
ECKERÖ	0	0	0	0	0	0
FINSTRÖM	33 747	33 806	59	182	183	1
FÖGLÖ	0	67 612	67 612	0	366	366
GETA	16 873	56 528	39 655	91	306	215
HAMMARLAND	67 679	67 612	-67	365	366	1
JOMALA	0	0	0	0	0	0
KUMLINGE	0	0	0	0	0	0
KÖKAR	0	0	0	0	0	0
LEMLAND	0	33 806	33 806	0	183	183
LUMPARLAND	0	0	0	0	0	0
MARIEHAMN	101 425	101 418	-7	547	549	2
SALTVIK	0	0	0	0	0	0
SOTTUNGA	0	0	0	0	0	0
SUND	0	0	0	0	0	0
VÄRDÖ	0	0	0	0	0	0
TOTALT	219 724	394 588	174 864	1 185	2 136	951

3.6. INVIDBOENDE

Invidboendet utgör ännu år 2016 en mellanform av boendeservice, mellan gruppboende och lägenhetsboende. Den boende har tillgång till personal nattetid i den intilliggande gruppboendestaden. Även dagtid assisterar de boende i invidboendet, efter de individuella behoven. Föreståndare och personalgrupp är densamma som för den intilliggande gruppboendestaden.

Verksamhetsenhet:

- **Lotsgatan**, med fyra invidboendeplatser.
- **Köpmansgatan**, med fyra invidboendeplatser.

Boendeformen Invidboende föreslås upphöra från och med 1.1.2017, när förbundet beräknas vara klara med en vårdtyngdsmätning. Det innebär inte att lägenheter utan direkt anslutning till gemensamma utrymmen inte kommer finnas kvar. Det innebär inte heller att klienter som idag erhåller service genom invidboende inte längre kommer erhålla service från omsorgsförbundet. Precis som med effektiverad vård blir verksamhetsformen "invidboende" överflödigt när en vårdtyngdsmätning har genomförts. Det blir då den enskilda klientens stödbehov som ligger till grund för kommundebiteringen, istället för som nu, då det delvis beror på vilken typ av lägenhet klienten bor i.

Tabell 14. Budgeterad kommunandel för invidboende

	BUDG.KOMMUNANDEL			DYGN		
	2015	2016	ökn/minskn	2015	2016	ökn/minskn
BRÄNDÖ	0	0	0	0	0	0
ECKERÖ	0	0	0	0	0	0
FINSTRÖM	0	0	0	0	0	0
FÖGLÖ	0	0	0	0	0	0
GETA	0	0	0	0	0	0
HAMMARLAND	0	0	0	0	0	0
JOMALA	0	0	0	0	0	0
KUMLINGE	0	0	0	0	0	0
KÖKAR	0	0	0	0	0	0
LEMLAND	0	0	0	0	0	0
LUMPARLAND	0	0	0	0	0	0
MARIEHAMN	147 290	392 146	244 856	1 095	2 562	1 467
SALTVIK	0	0	0	0	0	0
SOTTUNGA	0	0	0	0	0	0
SUND	49 097	56 021	6 924	365	366	1
VÄRDÖ	0	0	0	0	0	0
TOTALT	196 387	448 167	251 780	1 460	2 928	1 468

Förändringar:

- **Köpmansgatan** med fyra invidboendeplatser.

3.7. LÄGENHETSBOENDE

Verksamhetsområde:

Lägenhetsboende, med stöd i egen bostad för ca 20 personer. För närvarande ges stöd i de boendes egna bostäder i Finström, Hammarland och Mariehamn. Personalstödet finns dag-, kvälls- och helgtid, dock inte nätter.

Tabell 15. Budgeterad kommunandel för lägenhetsboendet

	BUDG.KOMMUNANDEL			BESÖK		
	2015	2016	ökn/minskn	2015	2016	ökn/minskn
BRANDÖ	0	0	0	0	0	0
ECKERÖ	0	0	0	0	0	0
FINSTRÖM	10 089	6 722	-3 367	285	175	-110
FÖGLÖ	2 974	3 457	483	84	90	6
GETA	0	0	0	0	0	0
HAMMARLAND	0	0	0	0	0	0
JOMALA	0	0	0	0	0	0
KUMLINGE	1 593	1 536	-57	45	40	-5
KÖKAR	0	0	0	0	0	0
LEMLAND	0	0	0	0	0	0
LUMPARLAND	0	0	0	0	0	0
MARIEHAMN	126 591	132 058	5 467	3 576	3 438	-138
SALTVIK	0	0	0	0	0	0
SOTTUNGA	0	0	0	0	0	0
SUND	17 700	21 126	3 426	500	550	50
VÄRDÖ	0	0	0	0	0	0
TOTALT	158 947	164 900	5 953	4 490,0	4 293,0	-197

3.8. SPECIALFRITIDSHEMSVERKSAMHET

Verksamhetsområde:

Specialfritidshemmet Galaxen för barn i grundskolans träningsundervisning och studerande som går i yrkesträningsundervisningen, enligt barnomsorgslagen. Galaxen var beläget vid Askuddsvägen 26 i Mariehamn till 31.12.2014. Lokalen grund renoveras 01.01.2015 – 31.01.2016 av ägaren Alandiabolagen. Denna lokal om 385 m2 är dock överstor för högst ett 10-tal barn.

Antal platser: tio elever enligt beviljade platser i augusti 2015, varav fyra tillkommit under sommaren 2015.

Förändringar:

- budgetberäkningen är utgående från att tio elever har beviljad plats höstterminen 2015,
- Verksamheten är under renoveringstiden att delas upp och flytta till två gruppfamiljedaghem i nära anslutning till träningsundervisningens lokaler i Jomala
- till 2016 övervägdes om huvudmannskapet kan övergå till bildningsväsendet, på samma sätt som de flesta kommunernas övriga fritidshem, men skolan, med högstadiet är numera trångbodd.
- Specialfritidshemmet flyttar ihop med korttidshemmet 1.3.2016, då inte längre någon fast boende plats behövs där och korttidsvården minskar, när de äldsta får fasta boendeplatser.

Tabell 16. Budgeterad kommunandel för specialfritidshemsverksamhet

	BUDG.KOMMUNANDEL			MÅNADER		
	2015	2016	ökn/minskn	2015	2016	ökn/minskn
FINSTRÖM	0	15 935	15 935	0	12	12
HAMMARLAND	49 126	31 870	-17 257	24	24	0
JOMALA	24 563	47 805	23 242	12	36	24
LEMLAND	24 563	15 935	-8 628	12	12	0
MARIEHAMN	61 408	71 707	10 299	30	54	24
SALTVIK	0	15 935	15 935	0	12	12
TOTALT	159 661	199 187	39 526	78	150	72

3.9. FÖRMEDLADE TJÄNSTER

Verksamhetsområde:

Förmedlade tjänster från Solhaga Utredning & HVB (Sverige), Kårkulla, Salmela och Rinnehemmet i riket samt Stiftelsen Hemmet.

För 2016 berör de förmedlade tjänsterna 14 personer; två personer vid Solhaga Utredning & HVB i Sverige, två personer inom Kårkulla samkommun, en person vid Salmela och en person i Rinnehemmet och åtta personer vid Stiftelsen Hemmet.

Förmedlade tjänster är en speciell verksamhetsform på det sättet att omsorgsförbundet inte är utförare och ofta heller inte en aktiv part. För klienter, som omsorgsförbundet bedöms inte klara av att ge service ingår primärkommunen avtal med annan utförare av specialomsorg. I vissa fall, på primärkommunens begäran, är omsorgsförbundet delaktigt i att finna platser. I de fall primärkommunen så önskar finns också omsorgsförbundet tillgängligt för uppföljning av den service som ges av annan utförare.

Mål:

- Upprätthålla och utveckla kontakten till berörda instanser för att kunna ge god och kontinuerlig omsorg

Tabell 17. Budgeterad kommunandel för förmedlade tjänster

	BUDG.KOMMUNANDEL			ökn/ minskn %
	2015	2016	ökn/minskn	
BRÄNDÖ	91 393	95 857	4 464	4,9 %
ECKERÖ	91 393	191 714	100 321	109,8 %
GETA	167 753	38 565	-129 189	-77,0 %
HAMMARLAND	226 065	395 515	169 450	75,0 %
JOMALA	147 039	147 839	799	0,5 %
LUMPARLAND	91 393	95 857	4 464	4,9 %
MARIEHAMN	163 527	155 471	-8 055	-4,9 %
SUND	148 471	235 245	86 774	58,4 %
VÅRDÖ	91 393	95 857	4 464	4,9 %
TOTALT	1 218 426	1 451 919	233 494	19,2 %

Bilaga 1. Förteckning över ordinarie personal
FÖRTECKNING ÖVER PERSONALEN

	Budget 2015	Budget 2016
Allmän- och ekonomiförvaltning	7,75	7,75
Fastighetservice	2	2
Socialförvaltning	2	2
Daglig verksamhet		
Butik Unik	4	4,3
Godby Dagcenter	4,2	4,3
Hildas Hus	5,64	5,9
Integrerat arbete	1	1
Kattby	0,78	0,78
Kometen	3,2	3,3
Lunden	2	2,2
Nova	3	3,25
Utegruppen	3,53	4,53
Totalt daglig verksamhet	27,35	29,56
Fritid och semester	1	1
Boendeservice		
Blåbärsstigen	12,1	11,2
Havsgatan		6,75
Köpmansgatan		4,15
Lilla Svedgränd/Maskrosvägen	5,25	
Lotsgatan	5,75	5,25
Maskrosvägen/ <i>Servicegatan</i>		6,5 *
Neptunigatan/Maskrosvägen	6	
Servicegatan	5	
Smedjegränd	5,5	6
Svedgränd	5,9	6
Bikupan/Södragatan	8,5	11,93
Tistelgränd	5,90	6
Åkersvängen	11,75	12
Solkulla, korttidsboende	5,18	3,4
Totalt boendeservice	76,83	79,18
Effektiverad vård	3,25	6
Invidboende	3	6,45
Lägenhetsboende	2,5	2,5
Specialfritidshem	2,55	3,24
TOTALT	128,23	139,68

* Full beläggning på Maskrosvägen kommer att innebära 10,5 personal inkl föreståndare

Bilaga 2. Särskilda landskapsandelen

SPECIALOMSORGEN 2013 - LANDSKAPSANDEL SOCIALVÅRDEN 2015

Kommunommuner	Nettokostnader *)	Kommunens	Landskapsande	Bosättnings-
självrisk	2013	självrisk	specialomsorge	strukturgrupp
ökande enli	euro			
bstrgr	enl. bokslut			
Brändö 54,50 %	198 294,23	108 070,36	90 223,87	1
Eckerö 57,50 %	547 420,64	314 766,87	232 653,77	2
Finström 67,50 %	770 862,35	520 332,09	250 530,26	4
Föglö 54,50 %	26 381,46	14 377,90	12 003,56	1
Geta 54,50 %	357 865,03	195 036,44	162 828,59	1
Hammarlax 62,50 %	349 899,44	218 687,15	131 212,29	3
Jomala 77,50 %	824 328,32	638 854,45	185 473,87	6
Kumlinge 54,50 %	84 002,60	45 781,42	38 221,18	1
Kökar 54,50 %	0,00	0,00	0,00	1
Lemland 62,50 %	335 853,85	209 908,66	125 945,19	3
Lumparlar 62,50 %	87 673,64	54 796,03	32 877,62	3
Saltvik 62,50 %	290 799,80	181 749,88	109 049,93	3
Sottunga 54,50 %	0,00	0,00	0,00	1
Sund 57,50 %	376 595,15	216 542,21	160 052,94	2
Vårdö 54,50 %	210 591,94	114 772,61	95 819,33	1
Marieham 85,50 %	4 169 981,85	3 565 334,48	604 647,37	8
TOTALT	8 630 550,30	6 399 010,52	2 231 539,78	

*) Uppgifter enligt Ålands omsorgsförbund k.f.:s balansbok 2013, tabell 4.6.1. Nedladdat 14.9.2014 från www.aof.ax.

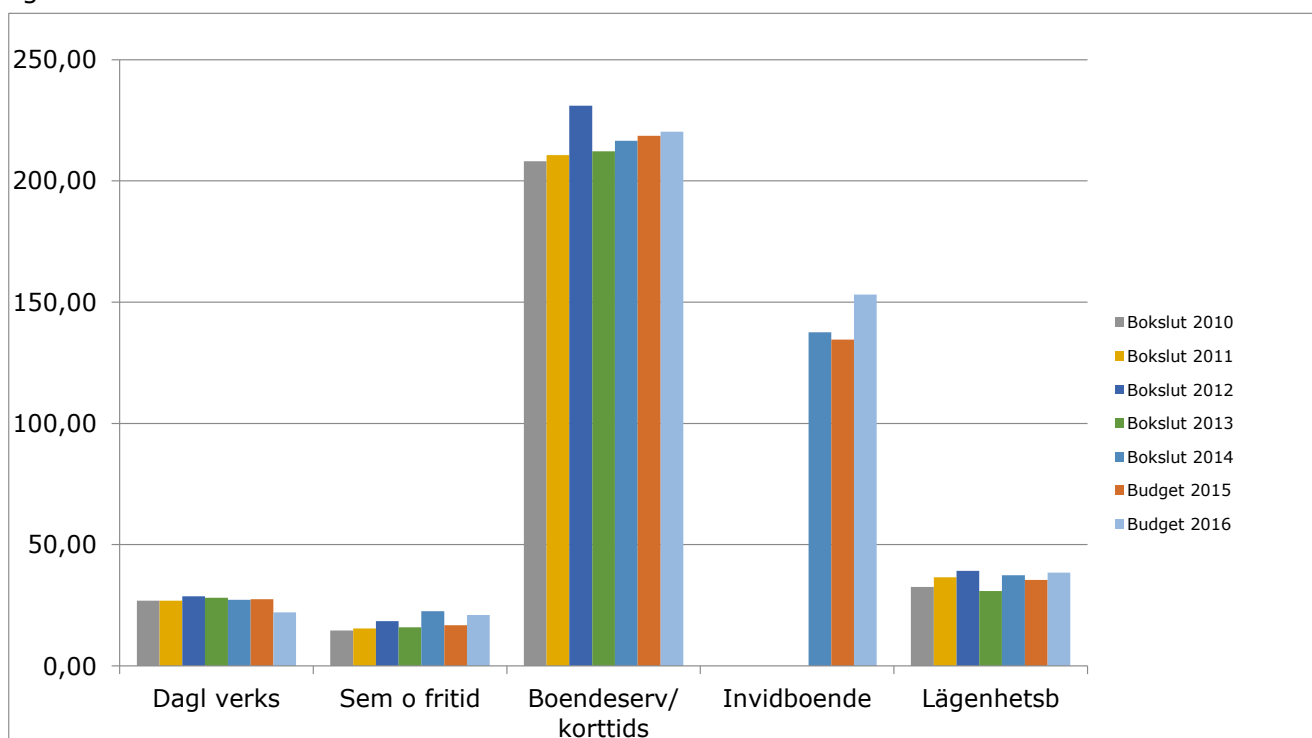
Bostgr	Självrisk
1	54,50 %
2	57,50 %
3	62,50 %
4	67,50 %
5	72,50 %
6	77,50 %
7	82,50 %
8	85,50 %
9	90,00 %

Bilaga 3. Bruksdagarnas och -timmarnas kostnadsutveckling

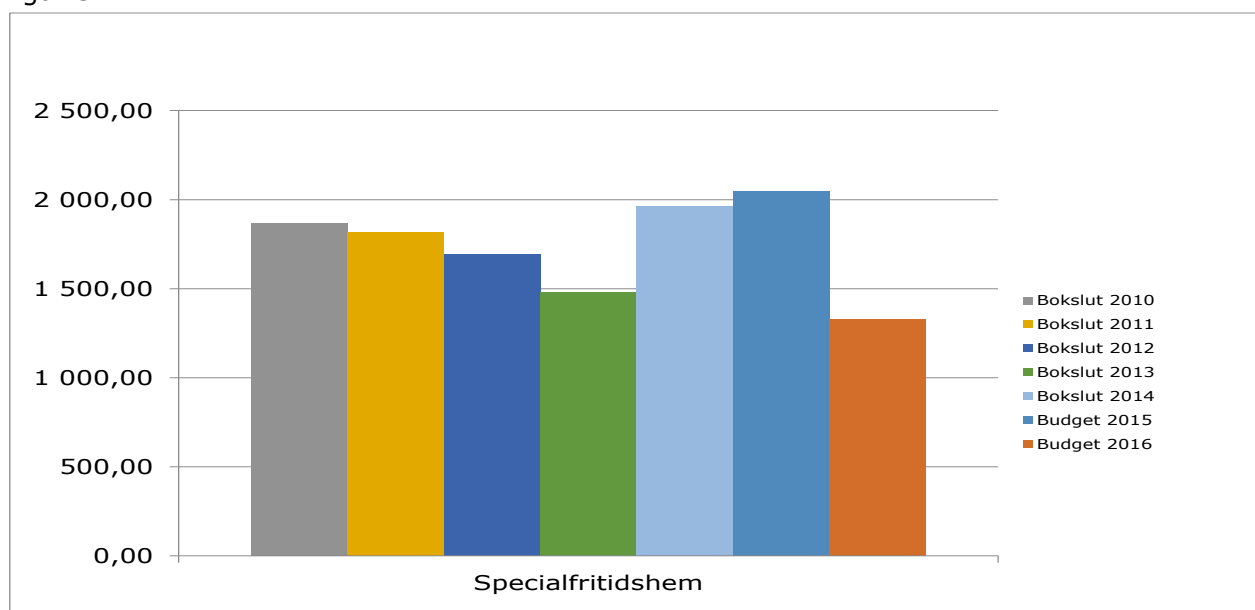
Nedan följer ett diagram som visar kostnaderna för bruksdagarna per verksamhet. Beräkningsunderlaget består av timmar, dygn och besök av närvarande klienter, inte prognostiserade.

- Daglig verksamhet debiteras per timme.
- Fritid och semester debiteras per timme.
- Boendeservice, inklusive korttidsboende och invidboende debiteras per dygn.
- Lägenhetsboende debiteras per besök.
- Specialfritidshem debiteras per månad.

Figur 2.

Figur 3.

Bilaga 4. Förklaring till de ökade antalet närvarotimmar inom daglig verksamhet

Det har länge funnits en tradition av att klienter har haft en eller flera hemmadagar per vecka. I praktiken innebär det att klienten vistas på boendet dagtid, istället för att vara på sin dagliga verksamhet. Syftena har varit olika. I vissa fall har det funnits fysiska faktorer, som trötthet, i andra fall har det rört sig om att klienten har en dag hemma på boendet då den sköter ADL-sysslor, som att städa och tvätta tillsammans med personal. Det tycks, och primärkommunerna har flera gånger påpekat detta, som att det i vissa fall har blivit något av slentrian att klienterna ska ha hemmadagar.

I ett fåtal fall kan det även fortsättningsvis vara motiverat med hemmadagar, men sett till både lagtext och klienters livskvalitet, samt för den delen primärkommunernas önskan, bör förbundet försöka reducera dessa under 2016.

Ett problem med hemmadagarna ur förbundets perspektiv är det ekonomiska. Boendeverksamheten har varit budgeterad utifrån att klienten, som är beviljad både boende och daglig verksamhet, är på daglig verksamhet mellan ungefär 09.00 och 15.00. Personalstyrkan på boendet har alltså varit beräknad utifrån att boendet är tomt dessa tider. När en klient har haft en hemmadag, har den inga närvarotimmar på sin dagliga verksamhet, varför förbundet heller inte får in några pengar därifrån. Eftersom boendet samtidigt inte har möjlighet att överskrida sin personalbudget, har man varit tvungen att använda personaltid som annars skulle ha använts, och bedömts behövas, kvällstid och på helger. Det innebär således en rejäl kvalitetssänkning inom boendeverksamheten. Inte heller har man kunnat minska på personalkostnaden inom dagliga verksamheten för att en klient har haft en hemmadag. Detta av två anledningar. För det första har personalstyrkan på dagliga verksamheten varit beräknad på det sannolika antalet närvarotimmar som klienterna på verksamheten har, vilket alltså inte varit sex timmar per dag. För det andra kan man på en daglig verksamhet inte vara en personal färre en dag, för att en klient har hemmadag. Det skulle fungera enbart i en verksamhet där det fanns en personal för varje klient. Inom vår dagliga verksamhet är det snarare så att det är 3-5 klienter per personal.

För att en gång för alla komma till rätta med ovanstående är budgetförslaget för 2016 utformat på ett annat sätt. Istället för att räkna på närvarotimmar inom daglig verksamhet, för de klienter som har både grupp-/invidboende och daglig verksamhet, räknas det kostnadsmässigt på att klienten har sju boendedygn och fem dagar daglig verksamhet per vecka. En dag med daglig verksamhet motsvarar sex timmar. Samtidigt tas alla onödiga hemmadagar bort. Det innebär i grunden att primärkommunen debiteras för all tid som klienten erhåller specialomsorg. I de fall klienten har en, väl motiverad, hemmadag kommer det att vara i form av dagverksamhet i hemmet och inte i övrigt påverka boendets personalbudget.

Bilaga 5. Förklaring till ökad personalvolym i förhållande till "junibrev"

I junibrevet i år beräknades att ett gruppboendedygn under 2016 skulle komma att kosta 215,74 euro. I omsorgsförbundets budgetförslag för 2016 är den summan istället 220,23 euro. Också dygnspriset för invidboende är högre i budgetförslaget än vad det var i junibrevet. Det rör sig alltså fortfarande om ett ganska konstant enhetspris sett över flera år. Den relativt stora diskrepansen beror helt på att det i junibrevet var räknat på en för låg personalvolym. Det skiljer inom hela boendeservicen (lägenhetsboende exkluderat) 2,3 personal¹. Kostnaden för denna volymökning inom personal är hela förklaringen till det högre dygnspriset. På 12 boendeenheter totalt innebär det en genomsnittlig ökning av personalstyrkan 0,19 per enhet. Det innebär 7,33 personaltimmar per enhet per vecka. D.v.s. drygt en timme personalnärvaro per dag per enhet. Så liten ökning ligger alltså bakom det ökade dygnspriset, jämfört med junibrevet.

Förklaring i korthet varför ökningen behövs:

- Under flera år har omsorgsförbundet legat på ett relativt konstant enhetspris. Det är delvis en följd av att man har haft för lite personal, samt att föreståndare har fått en ökad arbetsbörda. I samband med en ökad arbetsbörda har också sjukskrivningar ökat. Även om det inte finns ett bevisat kausalsamband är sannolikheten mycket stor för ett sådant.
- Under slutet av 2015 och början av 2016 öppnas fyra nya boendeenheter inom förbundet och tre stängs. Det går aldrig att genomföra en flytt av en hel verksamhet från en dag till en annan. Förbundet kommer under perioder av ibland dagar och ibland ännu mer därför ha klienter som "tar upp" en plats både på en enhet som just öppnat och en som ska stänga. Det innebär i sin tur att personal under dessa perioder måste finnas på båda ställen. Att starta upp en enhet är också mer personalkrävande än att "vidmakthålla" en enhet.
- Med tanke på föregående punkt är det också just på de nya enheterna som personalvolymen främst ökar. Det sker också en del små justeringar i personalvolym på andra boendeenheter (både uppåt och neråt) för att försöka nå en så ändamålsenlig personalstyrka som möjligt.
- Lagar och riktlinjer går mot att omsorgens uppdrag är att arbeta mot att klienterna ska få en större självständighet och ett ökat medbestämmande. I det arbetet går det till en början åt mer personal än inom en mer institutionsliknande verksamhet.

Om det inte vore för att förbundet samtidigt går in för att eventuella hemmadagar inte ska "finansieras" av grundbemanningen på boendet (se bilaga 4), hade det krävts en betydligt större volymökning av personal inom boendeservicen.

¹ Räknat på att Maskrosvägen har de 10,5 personal som det kommer att vara med full beläggning.